

VENDIM
Nr.17, datë 30.4.2007

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Gjergji Sauli	Kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Alfred Karamuço	Anëtar i “ “
Fehmi Abdiu	Anëtar i “ “
Kristofor Peçi	Anëtar i “ “
Vjollca Meçaj	Anëtare e “ “
Xhezair Zaganjori	Anëtar i “ “
Petrit Plloçi	Anëtar i “ “
Sokol Sadushi	Anëtar i “ “
Kujtim Puto	Anëtar i “ “

me sekretare Brunilda Bara, në datat 31.10.2006 dhe 4.12.2006, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore me dyer të hapura çështjen nr.34/4 Akti, që i përket:

KËRKUES: VERI SATKA, përfaqësuar nga avokatët Vasil Plaku e Viktor Konomi, me prokurë.

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

1. KËSHILLI I QARKUT BERAT, përfaqësuar nga Olta Gace, me autorizim,
2. ZYRA E GJENDJES CIVILE SKRAPAR,
3. XHEVIT SATKA, përfaqësuar nga avokat Adnor Shameti, me deklaram,
4. SYTKI MUÇA, përfaqësohet nga djali i tij, Ajet Muça, me prokurë,
5. KUJTIM MUÇA,
6. GËZIM GURI,
7. NAXHIJE OZYER, në mungesë.

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr.539, datë 3.2.2005 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

Kërkuesi, duke pretenduar se vendimi i lartpërmendur është rrjedhojë e një procesi të parregullt ligjor në kuptimin kushtetues, ka parashtruar këto shkaqe për shfuqizimin e tij:

- Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka bërë vlerësim provash duke marrë kompetenca që i takojnë gjykatës së rrethit gjyqësor dhe gjykatës së apelit.

- Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë e ka vënë në pozicion të pafavorshëm si palë, sepse nuk i krijoi mundësi të barabarta me palën tjetër për të organizuar mbrojtjen. Për natyrën e gjykimit në këtë shkallë, ai ka qenë i përgatitur vetëm për debat gjyqësor për pretendimet ligjore e jo për debat për provat.

- Është shkelur parimi i gjykimit nga një gjykatë e paanshme, sepse relatori i çështjes ishte relator edhe në gjykimin e mëparshëm dhe kishte dhënë mendim duke bërë vlerësim provash e duke shprehur pikëpamjet e veta për problemet ligjore.

- Gjykata e Lartë i ka mohuar pa të drejtë legjitimitimin aktiv për vërtetimin e qenies së marrëdhënies juridike të birësimit në favor të tij dhe mosqenies së birësimit në favor të subjektit të interesuar, Xhavit Satka.

GJYKATA KUSHTETUESE

pasi dëgjoji relatorin e çështjes Kujtim Puto, përfaqësuesit e kërkuarit, përfaqësuesit e subjekteve të interesuara dhe bisedoi çështjen në tërësi,

VËREN:

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Skrapar, me vendimin nr.106, datë 8.4.2003, ka vendosur pranimin tërësisht të padisë së kërkuarit Veri Satka dhe pranimin pjesërisht të padisë së subjekteve të interesuara Sytki Muça, Kujtim Muça e Gëzim Guri, ngritur kundër subjekteve të tjera të interesuara: Këshillit të Qarkut Berat, Zyrës së Gjendjes Civile Skrapar, Xhevit Satka e Naxhije Ozyer. Gjykata ka njohur si të pavërtetë vendimin nr.116, datë 20.10.1964 të Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rrethit Skrapar për birësimin e dy të miturve duke e goditur atë si të falsifikuar; ka njohur faktin juridik se vetëm kërkuari është birësuar nga bashkëshortët Jahja e Xhevie Satka me vendimin nr.116, datë 20.10.1964; ka përjashtuar subjektin e interesuar Xhevit Satka nga trashëgimtar i radhës së parë të trashëgimlënësve Jahja e Xhevie Satka dhe ka rrëzuar gjithashtu kërkimet e tjera të personave të tretë Sytki Muça, Kujtim Muça e Gëzim Guri.

Gjykata e Apelit Vlorë, me vendimin nr.98, datë 9.7.2003, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Skrapar.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr.539, datë 3.2.2005, ka vendosur ndryshimin e vendimit të gjykatës së rrethit gjyqësor e të gjykatës së apelit dhe rrëzimin e kërkesëpadisë së kërkuarit e të subjekteve të interesuara, Sytki Muça, Kujtim Muça e Gëzim Guri, me arsyetimin se kërkuari nuk arriti të provojë që akti është i falsifikuar dhe se gjykatat e të dy shkallëve nuk i janë referuar dispozitave përkatëse të kohës.

Kërkuari ka ngritur disa pretendime për shfuqizimin si antikushtetues të vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, por në çështjen në shqyrtim Gjykata Kushtetuese do të përqendrohet tek ato pretendime që kanë të bëjnë me cenimin e parimeve kushtetuese që e bëjnë procesin të parregullt në kuptim të nenit 42 të Kushtetutës e të nenit 6 të Konventës Europiane për të Drejtat e Njeriut. Në këtë këndvështrim ka rëndësi të analizohen pretendimet për cenimin e parimeve të barazisë së armëve dhe të paanësisë, si garanci për një “gjykim të drejtë” dhe që mundëson krijimin e besimit që gjykatat duhet të gëzojnë në një shoqëri demokratike.

Gjykata e Rrethit Gjyqësor Skrapar dhe Gjykata e Apelit Vlorë, pas administrimit e vlerësimit të provave në gjykimet e zhvilluara në prani të palëve dhe duke zbatuar parimet e kontradiktoritetit në gjykim e të mundësive të barabarta të palëve për të bërë mbrojtjen në seancë gjyqësore, kanë njohur si të pavërtetë vendimin nr.116, datë 20.10.1964 të Komitetit Ekzekutiv të Këshillit Popullor të Rrethit Skrapar dhe si të vërtetë faktin juridik të birësimit vetëm të kërkuarit nga bashkëshortët Jahja e Xhevie Satka.

Në të kundërt të vlerësimit që kanë bërë gjykatat e të dy shkallëve, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka arritur në përfundimin se kërkuari nuk provoi që vendimi nr.116, datë 20.10.1964 i Komitetit Ekzekutiv të jetë i falsifikuar. Në këtë përfundim kolegji ka arritur duke analizuar provat, e sidomos aktin e ekspertimit, dhe duke arsyetuar ndër të tjera se nga këqyrja e këtij akti nuk rezulton që vendimi i lartpërmendur i Komitetit Ekzekutiv të jetë i falsifikuar.

Gjykata Kushtetuese vëren se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka cenuar parimin e barazisë së armëve përsa i përket mundësive të barabarta të palëve për të organizuar mbrojtjen në gjykimin në atë kolegji.

Nxjerrja e konkluzionit për provat në të kundërt me vlerësimin e dy gjykatave të shkallëve më të ulëta nuk pajtohet me natyrën e gjykimin në Gjykatën e Lartë. Sipas nenit 472 të Kodit të Procedurës Civile, ky kolegji ka në kompetencë të shqyrtojë problemet që kanë të bëjnë me mosrespektimin e ligjit ose zbatimin e gabuar të ligjit material e procedural, por nuk mund të bëjë një rivlerësim të provave, në të kundërt me atë që kanë bërë gjykatat e hallkave më të ulëta dhe mbi këtë bazë të vendosë rrëzimin e kërkesëpadisë. Në çështjen në shqyrtim jo vetëm është bërë një rivlerësim i tillë duke u shtrembëruar në ndonjë rast edhe realiteti i fakteve, por për më tepër, ky rivlerësim është bërë duke ndërhyrë në kompetencën që kishin gjykatat e faktit për të nxjerrë konkluzione juridike mbi bazën e mendimeve të ekspertëve për rregullshmërinë e vendimit të Komitetit Ekzekutiv dhe të regjistrimit të birësimeve në dokumentet e gjendjes civile, të marra këto në lidhje me gjithë provat e tjera.

Duke i hyrë problemit të rivlerësimit të provave në një kohë kur kërkuari, ashtu siç pretendon edhe vetë, nuk ishte i përgatitur për të paraqitur argumentet e veta lidhur me këtë rivlerësim të tyre dhe kur edhe vetë jurisprudenca e asaj gjykate nuk e ka pranuar shqyrtimin e provave nga kolegjet, Gjykata e Lartë i ka vënë palët në pozita të pabarabarta në gjykim.

Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka lejuar gjithashtu shkelje të parimeve kushtetuese e

procedurale për një gjykim të drejtë e të paanshëm.

“Paanshmëria konsiderohet një parim i rëndësishëm, që garanton rendin e së drejtës dhe mundëson krijimin e besimit që gjykatat duhet të gëzojnë në një shoqëri demokratike”.¹

Ky parim përmban në vetvete elementin subjektiv që ka të bëjë me bindjen e brendshme që krijon gjyqtari për zgjidhjen e çështjes në gjykim në rrethanat e ndërhyrjeve e presionit dhe me elementin objektiv që ka të bëjë me dhënien e garancive të nevojshme për një gjykim të paanshëm nga vetë gjykata, për të përjashtuar çdo dyshim të përligjur në këtë drejtim.

Ndryshe nga ç’ka parashtruar më lart, në çështjen objekt shqyrtimi nuk është garantuar rendi i së drejtës dhe nuk i janë dhënë kërkesit garancitë e nevojshme objektive për të krijuar besim në paanësinë e gjykatës. Në rigjykimin e çështjes në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë ka marrë pjesë si relator i njëjti gjyqtar që ka marrë pjesë si i tillë edhe në gjykimin e mëparshëm në atë kolegji. Në vendimin nr.1055, datë 3.11.1999 të atij kolegji është vendosur prishja e vendimeve të gjykatës së rrethit e të apelit, me të cilët ishte pranuar padia e kërkesit dhe është dërguar çështja për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Skrapar. Në këtë vendim është arsyetuar, ndërmjet të tjerave, për problemet e themelit të çështjes që kishin të bënin me zbatimin e ligjit të kohës së lindjes së marrëdhënies juridike apo të kohës së gjykimit të çështjes, me interpretimin e përmbajtjes së këtyre normave, me juridiksionin e gjykatës për shqyrtimin e pavlefshmërisë së aktit administrativ të birësimit etj. Këto probleme janë diskutuar përsëri në rigjykimin e çështjes në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.

Vlerësimi për respektimin e parimit të paanësisë bëhet, sipas rastit konkret, duke marrë në konsideratë elementet subjektive dhe objektive të gjykimit.

Në vendimin nr.16, datë 25.4.2003, Gjykata Kushtetuese nuk ka pranuar cenimin e parimit të paanësisë në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë, në rastin kur gjyqtari që ka marrë pjesë në trupin gjykues që prishi vendimin e gjykatës së apelit e ktheu çështjen për rigjykim, ka marrë pjesë në dhomën e këshillimit, ku u vendos mospranimi i rekursit. Moscenimi i parimit të paanësisë është arsyetuar me faktin se, në dhomën e këshillimit, nuk gjykohet çështja në themel, por trajtohet vetëm prania ose jo e shkaqeve të parashikuara në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile.

Në rastin në shqyrtim, çështja jo vetëm është shqyrtuar në dyja rastet në seancë gjyqësore me të njëjtin relator, por janë trajtuar të njëjtat probleme të themelit të çështjes. Kjo krijoi shqetësimin e kërkesit për mungesën e garancive të mjaftueshme për paanësinë e gjykatës, aq më tepër që vendimi është marrë me shumicë të thjeshtë votash. Prandaj, heqja dorë e relatorit nga gjykimi ishte e domosdoshme si për interesin e drejtësisë, ashtu edhe të palëve në gjykim.

Përsa më sipër, Gjykata Kushtetuese arrin në përfundimin se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë është rrjedhojë e një procesi jo të rregullt ligjor në kuptim të nenit 42/1 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe të nenit 6 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe si i tillë, ai duhet shfuqizuar si i papajtueshëm me Kushtetutën.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 72 e vijues të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, me shumicë votash,

VENDOSI:

- Shfuqizimin si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë të vendimit nr.539, datë 3.2.2005 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.
- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

¹ Vendimi “Pullaqs kundër Britanisë së Madhe”, datë 10.6.1996, RJD 1996 - III